

manželky žalobcovy (§ 797 a násl. obč. zák.), jež by její manžel ze zákona spravovati byl již oprávněn po případě měl možnost je spravovati. Jméni pozůstalosti po Vojtěchu Z-ovi není ještě volným jméním žalobcovy manželky a proto nemůže býti ani ve správě manželově (§ 1238 obč. zák.) a nemůže proto ohledně takového »jmění« správně nároku předsebráti úkony, související s normální správou jmění fakticky spravovaného. Nemá tudíž žalobce bezprostředního soukromoprávního zájmu na žádaném zjištění a vyjevení jmění pozůstalostního. Zájem takový by po případě mohla míti jeho manželka jako dědička, její manžel pro o svým jménem tento cizí zájem žalobou dle článku XLII uvozovacího zákona k c. ř. s. uplatňovati oprávněn není. O d v o l a c i s o u d rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání

D ů v o d y:

Dovolacími vývody nebyly vyvráceny správné, věci i zákonu vyhovující důvody rozsudků nižších stolic, k nimž proto sluší v první řadě dovolatele poukázati. Těmito důvody již byl správně vyvrácen mylný právní názor dovolatelův, že jeho oprávnění k této žalobě opírá se o předpis Šu 1238 obč. zák. Poněvadž dovolatel na tomto právním základě vůbec nežaloval, nýbrž je z jeho žaloby nepochybně zřejmo, že žaloval vlastním jménem a že zájem svůj podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., ale výslovně svůj zájem odůvodňoval tím, že je správcem jmění své manželky a spoludědičky Anny J-ové, proto se nižší stolice právem obíraly jenom tímto jeho zájmem, když nežaloval jménem spoludědičky Anny J-ové. Bylo by k tomu potřebí, kdyby chtěl žalovati v zastoupení své manželky, podle Šu 1008 obč. zák. zvláštní plné moci, jak to odvolací soud ve svém rozsudku dovolateli vysvětlil zákonitě a dostatečně. Tím se stala zbytečnou dovolatelem v dovolání položená otázka, zda rozepře, jím zahájená, náleží obecně ku správě manželčina majetku. Nelze také schváliti jeho právní názor, že by k legitimaci v této rozepři postačila skutečnost, že je manželem spoludědičky, třeba by bylo jisto, jak zdůrazňuje, že i on má osobní zájem soukromoprávní na zjištění manželčina majetku, již z toho důvodu, že jest jejím dědicem, a že dle stavu manželčina jmění řídí se v jistém směru práva a ještě více manželovy povinnosti. I tu přehlédl, že mluví jenom o svém osobním zájmu k věci své choti, a že jeho tvrzení, že jeho manželka zemřela, když již chce vystupovati jako její dědic, je novotou v dovolacím řízení podle Šu 504 odstavec druhý c. ř. s. nepřipustnou.

Čís. 4079.

Obchodní pomocníci.

Tkalcovský mistr, třebaš sám konal též některé práce mechanické, spadá pod zákon o obchodních pomocnících.

Není třeba, by nepřetržitá desetiletá služba ve smyslu Šu 2 nařízení ze dne 28. února 1919, čís. 108 sb. z. a n. byla ztrávena u jednoho a téhož zaměstnavatele.

(Rozh. ze dne 29 července 1924, Rv II 441/24.)

Žalovaný František Š. vstoupil dne 20. ledna 1912 jako tkalcovský mistr do tkalcovny fy Alois L., jež v roce 1916 prodala tkalcovnu žalující firmě P. Dne 15. května 1923 vypověděla žalující firma žalovaného ku dni 1. července 1923 a domáhala se na něm dne 3. července 1923 žalobou vyklizení služebního bytu. Žalovaný popíral platnost výpovědi ze dne 15. května 1923, tvrdě, že mu měla býti dána výpověď tříměsíční, a domáhal se žalobou na vzájem na firmě P. služebních požitků za výpovědní lhůtu od 1. července 1923 do 30. září 1923. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě firmy P. na Františka Š-a a zamítl žalobu na vzájem Františka Š-a na firmu P. Odvolací soud k odvolání Františka Š-a onu žalobu zamítl, této vyhověl a uvedl mimo jiné v důvodech: Pojem »vyšší nekupecké služby« není ani v §u 1 ani §u 2 zákona o obchodních pomocnících blíže vymezen, a musí proto soudce v každém jednotlivém případě zvlášť řešiti otázku, zda výkony, zaměstnancem obstarávané, jsou službami a pracemi vyššími. Proto bylo v tomto případě zjistiti, jaké služby a práce v továrně firmy konal, a bylo pak rozhodnouti právní a nikoliv skutkovou otázku, zda tyto zjištěné služby a práce jsou vyššími nekupeckými výkony ve smyslu §u 2 zák. o obchodních pomocnících, a vyložiti toto zákonné ustanovení. Proto nemohla otázka ta řešena býti znalci. Zákon o obchodních pomocnících má poskytnouti právní a sociální ochranu také zaměstnancům a nesmí býti činěny příliš vysoké požadavky, by konané služby a práce zařazeny byly pod pojem vyšších nekupeckých služeb, jak ze zákona vyplývá. Zákon dle nadpisu upravuje smluvní poměry obchodních pomocníků a jiných zaměstnanců v podobném postavení, platí pro služební poměry osob, které v obchodním podniku konají převážně kupecké služby, třeba sebe nepatrnějšího významu a proto nelze pojem vyšších nekupeckých služeb omezovati pouze na výkony zvlášť významné. Které služby a práce Š. konal, bylo soudem první stolice zjištěno, zjištěním tím není odporováno a odvolací soud je přejímá. Podle zjištění těch vykonával Š. dozor asi nad 50 tkalcovskými stavy a asi 30-ti tkalci, u nich zaměstnanými, zaváděl práce u všech těch stavů, totiž zakládal válce s připravenými osnovami do tkalcovských stavů, osnovu přiměřeně napnul, stav uvedl do chodu tak, aby tkaní dělo se bezvadně a teprve potom, když se přesvědčil, že stav bezvadně jde, přenechal další tkání tkalcům, pak ale dohlížel u všech stavů ve svém oddělení, by tkalci i stroje bezvadně pracovali, napravoval poruchy strojů i tkáně a byl zodpovědným za bezvadnost zboží, v jeho oddělení tkalci zhotoveného, a proto kontroloval zboží se stavu sejmuté; dále razil karty pro lisové stroje. Kromě těchto prací, které konalo všech 5 mistrů u firmy P. zaměstnaných, Š. opravoval v jednotlivých případech poruchy strojů i v oddělení ostatních mistrů v případech, ve kterých si tito nevěděli rady a ve kterých by byl tedy měl poruchy odstraniti vrchní mistr P. Prací tkalcovských nekonal. Není rozhodným, že byl Š. mistrem a že absolvoval nejen tkalcovskou školu, nýbrž i dva kursy pro tkalcovské mistry, ačkoliv toto odborné vzdělání mělo významu proto, že mohl svoje povinnosti jako mistr plniti a že je skutečně plnil lépe a byl zručnějším než ostatní mistři. Aby své povinnosti mohl plniti, musil znáti soustavy různých tkalcovských strojů a různé vazby. Všecky tyto výkony převyšovaly výkony tkalců, kteří od mistrů pouze přejímali stavy, již

v chodu se nalézající, a nebyly to výkony, které by byl mohl každý. třeba i zručný pomocný dělník v podniku zastávat, ježto jinak by nebylo potřebí, by pro ně byli ustanoveni zvláštní zaměstnanci, mistři. Proto jest činnost Š-ovu u firmy P., která spočívala hlavně v dozoru, pokládati v celku za převážně vyšší nekupecké služby, třeba Š. konal při tom práce pouze mechanické, a vztahují se na jeho právní poměr dle Šu 2 zákona o obchodních pomocnících ustanovení tohoto zákona. Firma P. sama rozlišovala mezi obyčejnými pomocnými dělníky a zřizenci, vyjmenovanými v Šu 2 a) kolektivní smlouvy ze dne 16. ledna 1923, tedy i tkalcovskými mistry, ježto s každou kategorií, totiž obyčejnými dělníky a pak zaměstnanci v Šu 2 a) vyjmenovanými, zjedнала zvláštní kolektivní smlouvu. Poněvadž Š., jak soudem prvé stolice bylo zjištěno, v téže továrně byl přes 10 let činným jako mistr tkalcovský, nemohla mu firma s právním účinkem dle Šu 2 (2) nařízení vlády ze dne 28. února 1919 čís. 108 sb. z. a n., jehož platnost byla nařízením vlády ze dne 22. prosince 1922 čís. 381 sb. z. a n. prodloužena do 31. května 1923, dáti dne 15. května výpověď na dobu kratší než tři měsíce, a to tak, by výpovědní doba končila čtvrtletím. Mohla mu tedy dáti dne 15. května 1923 výpověď nejdříve ke dni 30. září 1923 a, dávši mu proti zákonu výpověď kratší, ke dni 30. června 1923, musí mu nicméně zaplatiti dle Šu 29 zákona o obchodních pomocnících ujednanou odměnu až do 30. září 1923. Smluvní poměr mezi Š-em a firmou P. končil dle těchto vývodů dnem 30. září 1923, do té doby byl Š. oprávněn, by služebního bytu v domě firmy P. užíval, firmě P. pak do dne 30. září 1923 nevznikl nárok, aby jí Š. služební byt vyklidil a vyklizený odevzdal. V den podání žaloby dne 3. července 1923 firma P. neměla ještě vůbec nároku, by jí Š. služební byt vyklizený odevzdal, žaloba její na vyklizení jest neodůvodněna a bylo z toho důvodu odvolání proti napadenému rozsudku, kterým bylo dle žalobní žádosti firmy P. uznáno právem, vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání firmy P.

Důvody:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka v podstatě ve dvou hlavních směrech: a) že odvolací soud posuzoval služební poměr žalobcův podle předpisu zákona o obchodních pomocnících, b) že neprávem užil předpisu vládního nařízení ze dne 28. února 1919 čís. 108 sb. z. a n. Ani po této ani po oné stránce nelze dovolatelce přisvědčiti. Pokud jde o první bod, uvedl odvolací soud správně, že pojem »vyšší kupecké služby« není ani v Šu 1 ani 2 zákona o obchodních pomocnících blíže vymezen, že proto jest v každém případě zvlášť řešiti otázku, zda zaměstnancovy služby a práce jsou vyššími službami ve smyslu zákona. Není v této příčině zcela nerozhodným, že žalobce absolvoval nejen tkalcovskou školu, nýbrž i dva kursy pro tkalcovské mistry, že tedy byl i theoreticky odborně pro své úkoly vyzbrojen, a také není zcela nerozhodným, že byl jako tkalcovský mistr přihlášen ku pensijnímu pojištění třebaže zákon o pensijním pojištění při posuzování zaměstnancovy činnosti vychází z jiných zásad a hledisk. Když nic jinak, tyto skutečnosti osvětlují do jisté míry, jak dovolatelka nazírala mimo rámec tohoto sporného řízení na jeho postavení.

Ale dovolací soud právem poukázal k tomu, co měl o služební činnosti zjištěno, a což opakovati není již potřebí v tomto rozhodnutí. Tato takto zjištěná činnost utvrzuje i dovolací soud v poznání, že, byť i žalobce byl konal některé práce čistě mechanické, přece jenom jeho celková činnost byla službou dozorčí a do jisté míry vůdčí, že vyžadovala znalosti soustav různých strojů tkalcovských a různých vazeb, že tedy šlo u něho o převážně vyšší služby nekupecké, takže na jeho služební poměr bylo právem použito předpisů zákona o obchodních pomocnících. Ale také předpisu vládního nařízení ze dne 28. února 1919 čís. 108 sb. z. a n. bylo odvolacím soudem právem užito. Nelze schváliti právní názor dovolatelky, že § 2 nařízení předpokládá nepřetržitý desítiletý poměr služební u jednoho a téhož zaměstnavatele, neboť takovým nazíráním vzat by byl tomuto nařízení všečen jeho sociální účel, poněvadž by tento, duchu zákona se přičící výklad, umožňoval obcházení sociálního účelu, jehož jest vládní nařízení účinným nositelem. Odvolací soud správně uznal, že, byl-li žalobce v téže továrně, jejíž vlastníci později se stala dovolatelka, nepřetržitě zaměstnán 10 roků, že tím již se stal účastným výhody § 2 II. cit. vládního nařízení.

Čís. 4080.

Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

Pokud jest zaměstnanec okresní nemocenské pokladny obchodním pomocníkem.

(Rozh. ze dne 30. července 1924, Rv II 496/24).

Žalobce byl ve službách žalované okresní nemocenské pokladny, jež ho dne 1. září 1923 bez výpovědi propustila. Žaloba o služební požitky za měsíce září a prosinec 1923, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ě c h t ě s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t ě

d ů v o d ů:

Žalobce uplatňuje toliko dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s. Dovolání jeho jest neoprávněno, neboť nižší soudy posoudily věc správně po stránce právní. Odůvodnění jejich rozsudků vyhovuje věci i zákonu; vývody spisu dovolacího nejsou způsobilé, by toto odůvodnění vyvrátily. Podle skutkových zjištění nižších soudů byl žalobce přijat do služeb žalované pokladny jako výpomocný kontrolor s denním platem, smluvní poměr mohl býti každou stranou kdykoli bez výpovědi hned zrušen, žalobce měl samostatně dozor nad nemocnými osobami, podléhajícími pojištění u žalované pokladny, vyšetřoval skutkové okolnosti týkající se jejich služebních poměrů, úrazy a podobné, zjišťoval, zdali dělníci, kteří se hlásili jako nemocní a žádali podporu, leželi nebo pracovali, pořizoval záznamy a podával denně zprávy o své činnosti. To nebyly vyšší služby nekupecké podle Šu 2 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 čís. ř. z., neboť byly to služby jed-